

Մասին լրագիրն 5 անգամ կը նրառա	
բախիւիչ արբ. 4 Օրսերէք եւ չարս	
հրարէք :	
Տարեկան դին. Կ. Պօլտը համար	180
" " Գուտաւաց "	10 ՄԷԵ
Կեցածման գին Կ. Պօլտը "	90 Հրլ
" " Գուտաւաց "	5 ՄԷԵ
Իւ. քանկիւր բուռը գին	
արարաւ ք	60 փր
քարերը	20 "

Դուրս գացած լրագրաց համար. ծախքը լրագրորեն տեղի վրայ Կապուսյանց տեղը մեկ անգամի համա 3 ղլ. երկու անգամի համար 2 ղլ. Լրագրորս վերաբերեալ համակ կամ որ եւ իցե գրաւիւմ լրագրորեն—Տնօրէնին պիտի տուղուի . եւ հանջու. ծախքը եւ կը կուտիւ վրայ է:

ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ՔԱՂ ԱՖԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԵՐԱՏԱՆԴՆՈՒԹՈՒԼԻՄ 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Այս միջոցն եւ քաղական խորհրդարանները դողուած են, բայց տեղ տեղ ժողովրդական ժողովներ կը լընան, ուր ամեն տեսակ կտրժիւր կը յայտնուին: Այլեւս Պալատը դործաւորաց ժողով մ'եղաւ. ուր անհատական կալուածատէրութիւնը շինուեալ եւ միշտ մասը (Պետրոսեան) վերցնելու առաջարկութիւններ եղան: Պետականաց կարծիքն նայելով հող կամ գրամագլուխ ունեւանն ուրիշ մարդոց ծախիւքն սպրիւ է՝ եկամտի կամ չհաւ կերպարանօք: Բայց ասկէ աւելի կարեւոր եղաւ Ազգայնի մէջ դումարուած խաղաղութեան եւ աղատութեան ընդհանուր ժողովն, ուր Ալեքսանդր Խաչատուրեան եւ հասարակականութեան վրայ բացառականութիւններ ըրաւ. — երկուքն ալ մեղէ համար անհասկանալի եւ անգործադրելի բառեր: Ազգական լրագիր մը գիտողութիւն կրնէ թէ՛ երբոր անգղիացի գործաւորներ ժողով մը կընեն, գործնական բարեկարգութիւն մը կը որոշանան անմիջապէս պէտք մը լրացնելու կամ մասնաւոր օգուտ մը ձեռք ձգելու համար. դր օրինակ՝ իրենց ուսման տեսչութեան, աշխատութեան ժամերը նուազեցնել, եւ այլն: Այս կերպով իրօք բարեկարգութիւն եւ նիւթական օգուտ ձեռք կը բերուի, եւ անգղիական եղանակաւ յառաջդիմութիւն կը լըյայ, մինչեւ Ալեքսանդր Խաչատուրեան զարդիացի գործաւորաց մեծ մասը, շատ բարձր բարեկարգութիւններ կամ լաւ եւս է ըսել իրաց ներկայ կարգին հիմնական յեղափոխութիւններ պահանջելով, փողոցի յեղափոխութենէ եւ քաղաքական պաշտակտուններէ զատ ուրիշ արդիւնք չեն ընդունիր: Այլեւս կը լըյայ Ազգայնի ժողովն վիճարանութեանց վրայ խօսիլ, բայց հաւատարիկ իր տուած որոշումը:

“Նիկատերյում որ Ներքազային վրայ տիրած պատերազմի լիճակին մնալուն եւ հիմնական պատճառը տէրութեանց մէջ զատառոտանական աստեան մը չըլլալն է, եւ որովհետեւ համադգային աստեանի մը զատառոտանական որոշումները պատերազմի եւ դեռպահնադիտութեան՝ այն է ուժի եւ խարդախութեան մէջ՝ ի զուր գնետուած լուծմանց տեղը բռնելու առաջին պայմանն այն է՝ որ այնպիսի տեսանք մը պատարօքն եւ ուղղակի ժողովրդաց կամօքը ընտրելի, որ իր որոշմանց կանոն ունենայ յիշեալ ժողովուրդներէն ազատօքն ընդունուած համազգային օրէնքներ. որովհետեւ աստեանի մը բարոյական ազդեցութիւնն ի՛նչ ալ

որ ըլլայ, իր որոշմանց գործադրութիւնը պէտք է որ հարկադրեի զօրութեամբ մը ապահովի. որովհետեւ այսպիսի զօրութիւն մը չկրնար հաստատուիլ կարգի զրուիլ եւ կառավարել՝ առանց Ժողովրդաց ուղղակի կամացը . նկատելով որ այս եղքը հիմնադրութեանց ամբողջը, այսինքն համալրչային օրէնք մը, ատենան մը որ այն օրէնքը գործադրէ, իշխանութիւն մը որ այն ատենանին որոշմանց գործադրութիւնն ապահովէ, կառավարութիւն մը կը կարգեն:

“ Ժողովրդայտարարութիւն կրնէ .

« 1. Եւրոպայի մէջ խաղաղութիւնը հիմնուած միակ միջոցն է ժողովրդոց դաշնակցութիւն մը կազմել՝ Սխալեալ—պետութիւնը Եւրոպիոյ անունը տալով :

« 2. Լույս միտվեանն կառավարու-
թիւնը հասարակապետական եւ դաշ-
նակից պիտի ըլլայ, այսինքն Ժողովրդ-
բէն վեհապետութեան վրայ հիմնեալ
եւ դաշնակցութեան իւրաքանչիւր
անդամաց ինքնօրինութիւնն ու անկա-
խութիւնը պիտի յարգէ :

« 3. Լյու կառավարութեան Սահմանադրութիւնը կատարելագործելի պիտի ըլլայ :

« 4. Եւրոպական դաշնակցութիւնը ղինքը բաղկացնող իւրաքանչիւր ժողովրդեան պիտի երայխաւորէ .

« Դ. Լևոնիշ խանութիւն եւ ինքնօրինութիւն .

« Բ. Ընհատական ազատութիւն .
« Դ. Վրէպրիւթեան ազատու-
տութիւն .

« Դ. Սամբայ ազատութիւն,
« Ե. Տպուլոյց եւ ընկերութեանց
ազատութիւն .

« Օ. Իսկի աղատութիւն .

“**ԶԻՆ**”, շխատութեան աղատութիւն՝
 առանց ուրիշ չափուն գործիք ըլլալու :

«Ը. Վործադիր իշխանութեան
ըղբը պաշտօնատարաց իրական եւ
անձնական պատասխանատուութիւն.

« ԹՎ. Ղառաւերաց ընդհանուր
քուէարկութեամբ ընտրութիւն :

« 5. Եւրոպական դաշնակցութեան
անդամ չլինելի կրնան ըլլալ այն ժողո-
վուրդը, որը կատարելապէս չեն գոր-

ծաղրեր . Ը . Ընդհանուր քուէարկու-
թիւնը . Բ . Տրոյ հաւանութիւն տա-
լու կամ մերժելու իրաւունքը . Գ .

Խաղաղութեան եւ սլաութեան իրաւունքը . Գ. Քաղաքական դաշնակցութիւններ կամ առեւտրական պայ-

մանադրու թիւները կնքելու կամ վա-
ւերացնելու իրաւունքը . Ե . Իւրա-
քանչիւր աղղ. իւր Սահմանադրութիւ-

Այս ամենը խիստ վախաբեկի
բաներ են իրեւ մարդկային երջան-

կաթեան եւ բարեկեցութեան առա-
ւել նպատառը, բայց զգալով զբար-
հարկ կրկյալ խոստովանիլ որ առ այ-

Ժամ մեծաւ մատամբ եղջերուաքաղ
ն, եւ ասոնց բուռն կերպիւ պործա-

դրուիթեանն ո՛չ միայն խաղաղութեան
էւ ազատութեան օգտակար չլլար,
այլ եւ վնասակար: Սխալն թէ ասոնց
ծաւալումը, որուն դէմ արդեւք հանող
չաեմունիւր, անշուշտ ապագային դոր-
ծր կը դիւրացոյն:

ԼՂՀ-ն տարի սեպտեմբեր ամսը մեջ՝ ⁽³⁾ ԶԼԺԻ, քաղաք իրենց անկախության համար պայքարում կը կատարեն, եւ այդ առթիւ օժանդակութիւններ կը ներեն, որը դիտարկելով, քաղաքացի մէջ ընդհանր օր կը տանին: Գլխաւ առնելով իր թմով իրենց ալ կը ներեն, որ օտարաշ-

կանք այլ կրնդուհուրն : Սինեւ հիւ
մայ այր իրթութիւնները մեծ մասամբ
Պրուսէլ կըլլային , բայց քանի մ'ամիս
առաջ ի իշխի քաղաքացիները (որ
ինչպէս յայտնի է ճոյս եւ կարեւոր
քաղաք մ'է) որդեցին որ իրենց քա-

Հարկին անհերքուն առեղիլ դերազմանց կերպարանք մը տան : Ուստի ԼՆԳ՝ ղեկն եւ Վաղղիկն հրաւերներ ղրկեցին , որը ընդունուելով ԼՆԳ ղեկայէն 12000 չափ կամուսնոր զօրը , եւ Վաղղիկայէն ալ խումար մ'ազգային զօրը ԳԵՂՃԻՔ ա գաղին : Խօսեց եղած ըն-

դռնելու թիւնները խիստ շփոթեցան , եւ Լ՛սեղիոյ հետ Վազղիոյ համար ալ կեցցէներ կանչուեցան : Ըյս մը տեսմական յարաբերութիւնները թեւ բնւ (4) Վէլքիւցուոյ առեկի վստահու թիւն ազդեն իրենց հօր գրացեայ վրայ :

Գաղղիական Տէպա լրագիրը կէս
պաշտօնական թերթերը կամփաստանէ
թէ ընդհանուր ուշադրութիւնը ներ-
քին դրծերէն դարձեցրնել կը ջա-
նան՝ միշտ արտասովոր փաղաքական
խնդրոց վրայ ճառելով:

Այս որ մուտքած է, կը գիտէ Տե-
պա, թէ Ղրբմի պատերազմէն 'ի վեր
հասարակաց ուշադրութիւնը դարձը-
նելու համար այս քաղաքականութիւ-
նէն ի'նչպէս յաջողակ կերպիւ դործա-
դրուեցաւ : Իբրոք հասարակաց կար-

ծիրքը ներթին դարձոց վրայ անհանդու-
տութիւն զգալով ազատութիւն կը պա-
հանդէր, կտաւալարութեան լրագիր-
ներն արտաքին լինդիւ մը կը հանէին,
եւ ազատականութեան ալ անոնց
հետեւէին: «Բայց հիմա, ի՞նչ յա-
րէ ճշտեալ, առանց ժխտելու, 1865-ին

Ունի միւս կողմն եղած ժողովրդու-
թիւններն, եւ անոնք ալ որ տակաւին
կրնան բլլալ, կը բաղձանք որ ամեն
բանէ առաջ ներքին խնդիրները, որք
մեզ համար ամենաւարեւոր են, դո-
ւստոյցի վէ կերպուի լուծուին 1869ին
հետոյ թիւնքն անպակով ետսնալ:

Եւ հաստատարայեա միաբերնիս գրած ենք որ առանց յայտնի հարկաւորութեան մեր ուշադրութիւնը չգարծընենք մեր ներքին գործերէն : »

Չարդիայոց այս տրամագրութեան, եւ կայսեր անձնավան տկառութիւնն ու ամուսն. քննել հզոր արդար մ'եղած են սպատարագիմ քաղա-

քաղաքապետական վերադառնալու, եւ այս պատճառաւ ժամանակէ մ'ի վեր խաղաղասիրական յայտարարութենէ զատ ուրիշ բան չսուիր: Վժբադդաւ բարներքին խաղաղութիւնը միշտ ան վերդով չմնար: Եւս չարթու հեռագիրն երկու խռովութիւններ ծանոյց, մէկը (Պալէսի մէջ), ուր գործաւորները գործէ դադրելով կառավարութեան դէմ ինքնան եւ 14 մեռեալ ու բազմաթիւ վիրաւորեալներ պատահեցան, եւ միւսը նոյն իսկ Փարիզի մէջ՝ ⁴էլիլի, ուր ժողովրդական դռմալուծ մ'ըլլալով՝ բռնու ատենախօսութիւններեղան, եւ զինու զօրութեամբ ժողովը ցրուեցաւ: Կառավարութիւնն որոշեց նաեւ որ այսուհետեւ այսպիսի դռմալուծանց հրաման միայն անոնց տայ, որ քառովութիւն հանելու կասկած չտան: Եւսիկա ուղղակի արգելք մ'ըլլալով, հարկաւ ընդդիմադիր մասին պատճառ պիտի տայ ըսելու թէ՛ կառավարութիւնը մէկ ձեռքով տքւած ազատութիւնները միւս ձեռքով կարգելու:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հինգշաբթի առուր լիով ծա-
նուցած ենք թէ կայտուհին Ա. Պօլիս
հասած առուր (չորեքշաբթի) երկուսն
թարձր Մայր թագուհւոյն այցելու-
ածն են դնաց Տօլմա—Պահչէի պալա-
տը , եւ ճաշն ալ հոն օրաւ :

Կայսրուհին պարսպին ծովեզնն ե-
լած ժամանակ Սեփ—կայսրքոսէն
ընդունուեցաւ : Պոստ . Սոլթման
ալ պատուոյ ասնդուզին զըլին սպա-
տիով՝ երկու ոտք վար իշաւ կայսրու-
հէն .

Երբ զիմաստարանը, եւ հետեւն անոր
երկնցնելով եւ թեւեթ լռանելով՝ ըն-
դհարեալ թեման դահլիճը աստաւ : Հե-
տոյ կայսրուհւոյն ուղեկիցներն այն
դահլիճն մէջ մտաւով, կայսրուհին՝
Օգոստ. Ինքնակալին հետ, եւ միւր
մեծ աստաւսակներն ինչ որ

որոշյալ պատճառով արդիվն արդ հասնու առաժա-
տեղ հաշոյղիդ դահճիլհճէյ անդայա եւ կանոն-
նայը (հարեմ) գնալ : Կայալուհ Լուսինն ,
հեներա մտած ժամանակ Դայրը թա-
ղուհին եւ առաջին արկիկներ զինքը դի-
մուտարեցին եւ սկրալիք ընդունելու
Թիւնք մ'ըրին : Տիկին Սեհրան պէյ
Տիւնքն : Բայալ հանձնարեց ինքն

Երբ Բաբելոնի թագավորը մայրաքաղաքում
հիշն էր: Սյոն ընդունեւել թեան ներկայ
էին միայն Վապուրբղի Լուստֆ Իշ-
ղէտտին Էֆէնտին, երկու կայսերա-
ղուն փոքրիկ աղջկունք, եւ քսանի մը
պալատական տիկնայք:

Վանանդեյն երնեւն, Օգատտ-
Լէնէնէն, Երեմիայի զննէնէն իր

Պայտրուհին կայսրուհի Եղանշի դստն էր։ Դաշինք դադարեց, եւ սեղանի նստանք։ Պայտրուհին՝ Ս. Եհ. Ինքնակալին զիմացը նստած էր երկու պատուոյ տիկնանց մէջ տեղը։

Օգոստ. Սուլիմանն ալ մէկ կողմը Սեծ Պայտրուհին առած էր եւ միւս կողմն ալ Ժօռնէն Միւրա իշխանը։

